

Esko Oikarinen
Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n
puheenjohtaja

Avaussanat kotiseutuyhdistyksen
70-vuotisjuhlassa 9.9.2021

**Hyvät juhlavieraamme, kotiseutuväärtit läheltä ja kaukaa
Arvoisa juhlapuhujamme, kaupunginjohtaja Ulla-Kirsikka Vainio**

Tervetuloa Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n 70-vuotisjuhlaan, jota vietetään Marjetanjuhlan hengessä.

Kymmenen kotiseutuhenkistä ja kotiseutunsa perinteestä kiinnostunutta henkilöä allekirjoittivat 7.9.1951 Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto -nimisen yhdistyksen perustamissopimuksen ja samalla hyväksyivät yhdistyksen ensimmäiset säännöt. Yhdistyksen toiminta-alueeksi määriteltiin Rovaniemen kauppala ja Rovaniemen maalaiskunta sekä vahvistettiin yhdistyksen kuusikohtainen tarkoituksenkäytäntö ja kuvattiin toimintaperiaatteet.

Sääntöjä on vuosikymmenten saatossa muutettu kaksi kertaa, mutta hengeltään ja sisällöltään ne ovat säilyttäneet ensimmäisissä säännöissä vahvistetun alkuperäisen kotiseututyön ja kotiseutukulttuurin edistämisen tavoitteet. Kaukoviisas ja kehitysmuonellinen toiminta on alusta alkaen luonut yhdistykselle ja sen harjoittamalle museotoiminnalle lujan perustan ja otollisen maaperän ajassa kiinni olevalle kehittämiselle. Tällä hetkellä yhdistys tekee Rovaniemen kaupunki-alueella ja kaupungin haja-asutusalueen kylissä aktiivisesti ja verkostoituen kotiseutu- ja perinnetyötä yhdessä kylien kanssa. (Ohjelmajärjestely-hanke)

Kotiseutuhistoriallisesti arvokkaalla juhlauskaisulla Totto XXI kunnioitetaan juhluvuotta ja kotiseutuyhdistyksen vuosikymmenten perinteitä sekä samalla kiitetään Totto-aktiiveja ennen ja nyt. Historiaa kuvataan mielenkiintoisesti ja uudentyypillisesti pitkittäis- ja poikittaisleikkauksin perustamisesta nykyhetkeen. Juhlakirjan sisältö johdattaa katsomaan kotiseututyön ja museotoiminnan haasteita ja mahdollisuuksia.

Museokentän haasteita ovat kestävän talouden varmistaminen, monimuotoistuva ja eriarvoistuva yhteiskunta, teknologinen kehitys sekä koveneva kilpailu ihmisten ajasta ja kiinnostuksesta. Tärkeää on tarjota nykyihmisille virikkeitä perinteestä oppimiseen, esimerkiksi kestävään kulutukseen, jossa painottuvat entisajan arvot: harkitsevuus, kohtuullisuus, toimeliaisuus ja ylipäänsä työnteko. Yhdistyksen toimintatapoja joudutaan arvioimaan uudelleen.

Suomen Kotiseutuliiitto, Museoliitto ja Museovirasto kannustavat kotiseutuyhdistyksiä ja paikallismuseota uudistumaan ja kehittämään toimintaansa, jossa mahdollisuutena nähdään aktiivisuus kulttuuri-, matkailu- ja hyvinvointipalvelujen tuottamisessa. Kotiseututyön tulee edistää asukkaiden osallisuutta. Paikallismuseotoimintaan tuodaan uudenlaista tekemistä kotiseutumuseoissa, millä pyritään muuttamaan museomielikuvaa elinvoimaisemmaksi ja aktiivisemmaksi. Kotiseutuyhdistysten tulee löytää oman museonsa vahvuudet ja erikoistumisen teemat oman perinteensä kautta. Todennäköisemmin museoasiakas perinnetietouden lisäksi etsii virkistystä, innostusta, ideoita, pohdittavaa, elämystä tai vaikkapa paikkaa hetken rauhoittumiselle.

Rovaniemen kotiseutumuseo Kemijoen rannalla luonnonkauniissa perinneympäristössä perinnerakennuksineen tarjoaa kiireettömän ympäristön kaiken ikäisille vierailijoille. Täällä kahdeksan vuodenajan kiertokulku on selvästi läsnä. Kokemisen arvoisia ovat pimeän pakkastalven kuutamo ja taivaalla tanssivat revontulet, hankikantokevään ulkoilu pihamaalla ja joen jäällä, jäidenlähtö keväällä, luonnon herääminen, kesällä keskiyön auringon valo, sadonkorjuuajan kukkaloisto ja hämärtyvät illat, syksyn ruskan väriloisto, ensilumen ja pakkasten odotus sekä joulukaamos jouluperinteiseen.

Nykypäivän asiakkaalle voisi esittää kutsun elävään museoon: Virkisty – Innostu – Harrasta – Tule mukaan!

Koululaisryhmien, lukiolaisten, ammattioppilaitosten ja korkeakoulujen opiskelijoiden käynnit liittyvät opetussuunnitelmien mukaisiin harjoitteluihin. Korkeakoulujen (Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu) opiskelijatyönä tehdään myös tutkimus-, kehittämis- ja hanketyötä, jolloin opiskelijat suorittavat museoympäristössämme suuria opintokokonaisuuksia ja tekevät opinnäytetöitä.

Lapsille, lapsiperheille ja koululaisille olemme kehittäneet oman perinneteeman, mikä pitää sisällään mm. lasten museopolun ja perinneleikkejä eri vuodenaikoina. Viime vuonna museolla vieraili yli 400 koululaista ja sama suunta näyttää jatkuvan tänäkin vuonna. - Tavoitteenamme on tarjota lapsille ja nuorille hyvinvointia ja viihtyisää yhdessäoloa lisäävä harrastus, jota kotiseutu- ja perinnetyö erityisesti tarjoaa. Toivon mukaan lapsista ja nuorista nousee uusi sukupolvi kotiseututyöhön ja talkoolaisten joukkoon.

Hyvä juhlayleisö, on kiitosten vuoro.

Arvostavat kiitokset jo etukäteen juhlapuheen pitäjälle, muille ohjelman mukaisille esittäjille ja ohjelmaosioiden toteuttajille sekä juhlan juontajalle.

Julkaisutoimikunnalle ja kaikille juhlaulkaisun kirjoittajille esitän kiitokset valaisevista ja monipuolisesti yhdistyksen historiaa, verkostoitumista ja kehittämistä kuvaavista artikkeleista. Marketta Harju-Autti julkaisutoimikunnan puheenjohtajana ja julkaisun päätoimittajana ansaitsee erityiskiitokset. Kaikille kirjan valokuvien valintaan ja kuvien käsittelyyn sekä oikeiden tietojen hankintaan osallistuneille esitän kiitokset.

Ilman taloudellista tukea juhlaulkaisuhankkeen toteuttaminen ei olisi ollut mahdollista. Parhaat kiitokset esitän taloustoimikunnalle ja juhlaulkaisussa mainituille tukijoillemme tuesta taitto- ja painotyökustannusten kattamiseksi. Ulla Eton taittotyö ja Pohjolan Painotuote Oy:n painojälki ovat taatua käsialaa. Työn laadun haluan kiitoksin todeta.

Viime vuosien kehittämistyössään kotiseutuyhdistys on tehnyt vastavuoroista, tuloksellista ja monimuotoista korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyötä Lapin yliopiston, Lapin ammattikorkeakoulun, Lapin koulutuskeskus REDU:n ja Rovaniemen koulujen kanssa. Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Rovaniemen kaupunki, Lapin maakuntamuseo, Rovaniemen seurakunta ja Vapaaehtoisuustyönkeskus Neuvokas. Rovaniemen kylille sekä siellä oleville kyläyhdistyksille ja yrittäjille kiitokset hyvin käynnistyneestä yhteistyöstä Ohjelmapalvelut-hankkeen myötä.

Juhlivia yhdistystä ovat ilmoituksillaan onnitelleet käsiohjelmassa mainitut tukijat: Auto Aho Oy, Lapin Kumi OY, Lapin Muovi Oy, Lapland Hotels Oy, Lappset Group Oy, Muurolan-Jautilan osakaskunta, Napapiirin Energia ja Vesi Oy, Napapiirin Kuljetus Oy, Norrhydro Oy, Pohjolan Osuuspankki, Rovakaira Oy, Rovalan Settlementti ry ja Rovaniemen seurakunta. Lämmin kiitos kaikille.

Haluan välittää parhaat kiitokset yhdistyksen talkoohenkilöille, niin entisille kuin nykyisillekin, vuosikymmenten aikana tehdystä laaja-alaisesta talkootyöstä. Yhdistyksen menestyksellinen toiminta ei olisi mahdollista ilman motivoitunutta talkooväkeä, joille kotiseututyö on sydämen asia. Vapaaehtoistoiminnassa pätee ylipäänsä vanha sanonta: Kun yhdessä tekee, myös yhdessä nauttii. Kiitokset ansaitsevat myös ahkerat ja velvollisuudentuntoiset työntekijämme ja kesänuoremme.

Tämän juhlan ja Sadonkorjuumarkkinoiden järjestelytoimikunta voi olla tyytyväinen työhönsä. Jo tässä vaiheessa kaikki näyttää hyvältä.

Hyvä juhlayleisö, toivon, että viihdytte tässä kotiseutujuhlassa, jossa vuorottelevat puhe, kansantanssi ja musiikki, mutta ohjelma puhukoon puolestaan. Juhlan jälkeen tarjolla on emäntiemme valmistamat makoisat juhlakahvit. Myynnissä on museokaupan Totto-tuotteita, mm. juhlaulkaisu Totto XXI, Totto-kalenteri 2022, Avaimet-tuotteita ja Totto-koruja. Juhlavuoden huomionsoitukseen palataan juhlaohjelman loppupuolella.